

Beteckning: _____

Institutionen för humaniora

Rättigheter och skyldigheter i Grundlagarna, i ljuset av den politiska filosofin

Joanna Pettersson
Juni 2009

C-uppsats 10p
Statsvetenskap

Politik och medier Programmet
Handledare: Rolf Jonsson
Examinator: Björn Hammar

Abstract

The purpose of this essay has been to compare different constitutions, and their outlook on citizenship, rights, obligations and natural duty. This has been done in the light of the political philosophy, in order to give the answer to four questions. These questions are: Which rights and obligations can be seen in the constitutions, and how can it be interpreted. Can there be signs of any political philosophy in the constitutions? Are there any differences between the constitutions regarding citizenship, rights, obligations and natural duty? If so, what are the differences? Can the rights be seen in a further extent than the obligations in the constitutions?

I have conducted a qualitative comparison study and analyzed the political philosophers and made a classification scheme of their views. Further I made a comparison between the constitutions of the countries, and their view on citizenship, rights, obligations and natural duty. This was later inflicted in to the classification scheme, to see if the countries could fit in to the political philosophers views, and also to find out if there would be any differences in values between the countries constitutions.

To bind together the outlook on citizenship, rights, obligations and natural duty between the citizen and the state, I have used a social contract theory, to get better understanding regarding the relationship between the legal system and the citizen.

My conclusions of this essay is that the political philosophers views of citizenship, rights, obligations and natural duty was sometimes similar, but the differences were clear in the light of the classification scheme. The countries constitutions were also similar, but I found that the constitutions could fit in different places in the classification scheme, giving the result that citizenship and rights, were important in all of the constitutions, but obligations and natural duty was not.

Key words:

Rights, obligations, citizenship, natural duty, law, constitution, social contract, political philosophy.

Innehålls förteckning

Abstract

Innehållsförteckning

Förkortningar

Innehåll

Förkortningar.....	5
1 Inledning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 FN:s deklaration om mänskliga rättigheter	7
2. Syfte och frågeställning	8
3. Metod och Material	8
3.1 Val av metod.....	8
3.2 Presentation av metod	9
3.2.1 Klassindelade analyser.....	9
3.2.2 Komparativ studie	10
3.3 Material	10
3.4 Källkritik	10
3.5 Resultatens tillförlitlighet	11
4. Analytiska utgångspunkter	12
4.1 Social kontraktsteori.....	12
4.2.1 Rättigheter.....	13
4.2.2 Skyldigheter	14
4.2.3 Medborgarskap	15
4.3 Presentation av de Politiska filosoferna	15
4.3.1 Rawls.....	15
4.3.2 Kant.....	16
4.3.3 Pufendorf.....	17
4.3.4 Aristoteles	18
5. Empiri och Analys	19

5.1 Likheter och skillnader mellan de politiska filosoferna, vad gäller medborgarskap, mänskliga och medborgerliga rättigheter och skyldigheter och naturplikten.....	19
5.1.1 Medborgarskap	19
5.1.2 Rättigheter.....	20
5.1.3 Skyldigheter	20
5.1.4 Naturplikten	21
5.2 Analysschema	22
5.3 Konstitution	23
5.4 Analys av grundlagarna.....	24
5.4.1 Sveriges grundlag.....	24
5.4.2 Polens grundlag.....	26
5.4.3 Tysklands grundlag.....	28
5.4.4 USA:s Grundlag.....	30
5.5 Likheter och skillnader mellan Sverige, Polen, Tyskland och USA:s grundlagar.	32
5.5.1 Medborgarskap	32
5.5.2 Rättigheter.....	32
5.5.3 Skyldigheter	33
5.5.4 Naturplikten	33
6. Resultat och slutdiskussion	33
6.1 Grundlagarna i analys schemat	33
6.2 Resultat	35
6.3 Slutdiskussion	36
7. Källförteckning.....	38
Internet.....	38

Förkortningar

RF

Regeringsformen

PG

Polens grundlag

TG

Tysklands grundlag

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Flera politiska filosofer har genom historien skrivit om de medborgerliga och mänskliga rättigheterna. Varje människa i en demokrati har rätt till grundläggande mänskliga rättigheter. Exempel på dessa rättigheter är: att få sin röst hörd, skydd mot krig, rätt till arbete och frihet. Något som inte tas upp lika ofta är de mänskliga och medborgerliga skyldigheterna. Men det finns politiska filosofer som tar upp detta, bland annat Kant, Rawls, Pufendorf och Aristoteles. De väljer att inte bara fokusera på de mänskliga rättigheterna utan även på de mänskliga skyldigheterna. Rättigheter och skyldigheter i detta fall är medborgerliga rättigheter, därför bör även medborgaren stå i fokus. Några av de politiska författarna tar upp naturplikten. Även detta är intressant i frågan om skyldigheter för att se om en naturplikt kan vara lagstadgad.

Kant menar att människor kommer att leva i fullständigt krig mot varandra, om de inte följer lagar och regler. Han menar att lagar och regler räddar människor från sig själva.¹ En annan författare som tar upp lagar och regler för människor är Pufendorf. Han menar att människor inte alltid är konsekventa och därför behöver människor en norm att följa, som de kan rätta sig efter. Denna norm bör bestå av lagar och regler för att samhället ska fungera korrekt.² Rawls går ett steg längre än att bara säga att människan behöver lagar och regler för att samhället ska fungera. Han menar att det sociala samhället är det som formar människorna. Varje medborgare som växer upp i ett socialt samhälle lär sig de sociala reglerna. Dessa regler innefattar bland annat att leva under lagarna.³ Att leva under lagarna går tillbaka till antiken. Därför är även Aristoteles som politisk filosof intressant i detta sammanhang vad gäller medborgerliga rättigheter och skyldigheter. Aristoteles tar upp att den som härskar och den som lyder av naturen är beroende av varandra. Han menar även att vissa har lättare att lära sig

---

¹ Kant, Immanuel.(1996). *Om den eviga freden* (A.W Johansson övers.). Stockholm: Tidens förlag (Originalarbete publicerat 1795)

² Pufendorf , Samuel.(2001). *Om de mänskliga och medborgerliga plikterna enligt naturrätten* (B.Bergh övers.) Lund: City university press (originalarbete publicerat 1673)

³ Rawls, John.(2001)*Folkets rätt*(A. Persson övers.). Uddevalla: Daidalos AB (originalarbete publicerat 1999)

plikter än andra. Han delar upp medborgarna i klasser, alla i samhället har inte lika värde eller status, vilket skiljer sig för hur en demokrati får se ut idag.⁴

Dessa fyra politiska filosofer för alla fram både frågan om de medborgerliga skyldigheterna och frågan om de medborgerliga rättigheterna. Därför kan de användas vid en analys i fråga om medborgarskapet, de medborgerliga skyldigheterna, de medborgerliga rättigheterna och naturplikten i demokratiska grundlagar.

1.2 FN:s deklaration om mänskliga rättigheter

I FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, som antogs av FN:s generalförsamling den 10 december 1948, kan man läsa att människans obestridda rättigheter är: frihet, rättvisa och fred i världen. Det framkommer även att det är väsentligt att främja utveckling av vänskapliga förhållanden mellan nationerna. Medlemsstaterna har åtagit sig i samverkan med förenta nationerna att säkerställa en faktisk och allmän respekt för efterlevnad av de mänskliga rättigheterna och även de mänskliga friheterna. FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna tar även upp vikten av att man ska ha en gemensam förståelse av vad som är de mänskliga rättigheterna och friheterna. Detta för att lättare kunna efterfölja dessa. Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, ska fungera som en norm för alla nationer och dess folk. Dess syfte är att sträva efter att upprätthålla dessa normer av mänskliga rättigheter och friheter bland folken i medlemsstaterna och folken i de områden som står under dess jurisdiktion.

Till de grundläggande principerna för deklarationen om mänskliga rättigheter, som i sin korthet presenteras ovan, efterföljer 30 artiklar som berättar om vilka rättigheter människorna som ingår i de förenta nationerna ska ha rätt till. Dessa rättigheter innefattar bland annat att alla människor har lika värde och rätt till frihet. Man kan i dessa artiklar läsa om hur viktiga de mänskliga rättigheterna är men även om att man måste värna om dem för att dessa rättigheter ska kunna finnas.⁵

Rättigheter är en viktig del av alla grundlagar, vilka även inkluderar skyldigheter. Dessa skyldigheter innebär bland annat att följa lagarna. Rättigheter är en grundsten för alla

---

⁴ Aristoteles.(1993)*Politiken*(K. Blomqvist övers.) Jonsered: Paul Åströms förlag (originalarbete publicerat 1957)

⁵ http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/pod/?module_instance=7 [2009-04-22]

demokratiska länder. Dessa rättigheter presenteras på olika ställen i grundlagarna, men oftast förekommer de i de två första kapitlen. I de demokratiska grundlagarna läggs rättigheterna fram tydligt. Dessa rättigheter måste enligt lag följas av alla medborgare vilket leder till skyldigheten att följa lagen.

2. Syfte och frågeställning

I de demokratiska länder som finns i världen idag så finns det oftast skyldigheter att leva under lagen och alltid ett antal rättigheter, eftersom det är rättigheter som demokratin bygger på. De grundläggande rättigheterna och skyldigheterna finns i varje lands konstitution, det vill säga grundlagarna. Syftet med denna uppsats är att beskriva i hur stor utsträckning rättigheter och skyldigheter visar sig i de demokratiska grundlagarna jag valt. I ljuset av den politiska filosofin.

Min teoretiska utgångspunkt är:

- Allmänt om hur medborgerliga rättigheter och skyldigheter presenteras i ljuset av den politiska filosofin.

Den empiriska frågeställningen är:

- Vilka rättigheter och skyldigheter kan man finna i grundlagarna och hur bör dessa tolkas?
- Kan det finnas tecken på att den politiska filosofin gett avtryck i grundlagarna.
- Kan man se skillnad i de olika grundlagarna, avseende medborgarskap, rättigheter, skyldigheter och naturplikten, vilka skulle dessa i så fall vara?
- Kan man i större utsträckning se rättigheter än skyldigheter i grundlagarna.

3. Metod och Material

3.1 Val av metod

Enligt Esiasson m.fl. kan den kvalitativa analysen ha fördelar över den kvantitativa då man ibland endast finner vissa delar av texten intressanta, det eftersökta innehållet kan även ligga

dolt under ytan och endast fås fram av intensiv läsning av texten.⁶ Enligt filosofen Mats Furberg, handlar den kvalitativa analysen om att ställa frågor till texten, och se efter om den eller man själv kan finna ett svar på dessa frågor.⁷ Esaiasson m.fl., delar upp den kvalitativa textanalysen i två delar avseende textanalytiska frågeställningar. Dessa är att systematisera innehållet i texten eller att kritiskt granska texten. Systematiseringen innefattar antingen att klargöra tankestrukturen, ordna logiskt eller att klassificera innehållet i texten. Att kritiskt granska innefattar: idékritik, ideologikritik och diskursanalys. Systematisering är varianter på beskrivande analyser, att klassificera innehållet i texter.⁸ Det handlar om att sammanfatta tankeinnehållet under en lämplig sammanfattande rubrik. Sådana klassificerings analyser används oftast som analytiska redskap i idealtyper och klassindelning. Jag har använt mig av klassificering i min analys. Eftersom jag ville jämföra de politiska filosoferna i ett analyschema, med de grundlagar jag analyserat, använde jag mig av klassificering och en jämförande analys. Detta för att se likheter och skillnader mellan mina studieobjekt. Men även för att klassificera dessa och på så sätt lättare se de likheter och skillnader som finns mellan dem.

3.2 Presentation av metod

3.2.1 Klassindelade analyser

Enligt Esaiasson m.fl. handlar klassindelade analyser om att avgöra om ett fenomen tillhör eller inte tillhör en given klass.⁹ Carl von Linnés sexualsystem för att klassificera växtarter är ett typexempel på ett klassindelade analys. Det finns två krav på klassindelade analyser: tekniska och intellektuella. De tekniska kraven innefattar att det ska vara möjligt att operationalisera materialet på ett rimligt sätt. Det ska vara tydligt hur man kan känna igen de olika klasserna. Det bör inte heller finnas tvärgående principer i ett klassifikationsschema.¹⁰ Det tredje kravet är att kategorierna ska vara ömsesidigt uteslutande. Detta innebär att det måste finnas tydliga skillnader. Det fjärde tekniska kravet är att kategorierna ska vara uttömmande, detta är inte möjligt då man vill kategorisera människosyner. De intellektuella kraven på en klassindelning är att göra en fruktbar indelning.¹¹ Jag valde att använda mig av en klassindelade analys för att dela upp de fyra filosofernas syn på medborgarskap,

---

⁶ Esaiasson m.fl. 2007:236

⁷ Esaiasson m.fl. 2007:238

⁸ Esaiasson m.fl. 2007:238

⁹ Esaiasson m.fl. 2007:155

¹⁰ Esaiasson m.fl. 2007:156

¹¹ Esaiasson m.fl. 2007:157

rättigheter, skyldigheter och naturplikten. På så sätt kunde jag använda mig av analys-schemat för att utläsa vart det gick att passa in lagarna. Detta för att se om det fanns några återspeglningar från den politiska filosofin på grundlagarna.

3.2.2 Komparativ studie

Enligt Denk har den beskrivande studien deskriptiva syften, dessa beskriver politiska objekt och händelser, i en grupp av länder eller i ett speciellt land.¹² Jag valde även att använda mig av en Komparativ studie, med ett deskriptivt beskrivande syfte, då endast klassificeringsanalysen inte räckte för att få svar på mina frågor om det finns likheter och skillnader i grundlagarna. Denk beskriver typologier som viktiga för komparativa analyser, typologier delar in länder utifrån olika grupper utifrån dess olika egenskaper.¹³ Detta kunde tillämpas på de länder och de grundlagar jag valt, för att beskriva skillnader mellan länderna. Enligt Denk är det som utmärker en god typologi, dels att den är ömsesidigt uteslutande och dels att den är fullständig.¹⁴ Typologier kan utvecklas genom komparativa analyser.¹⁵

3.3 Material

Det material jag använt mig av består av fyra länders grundlag. Dessa grundlagar valde jag ut efter kriteriet att de bör vara så olika som möjligt, för att visa bredd i de demokratiska grundlagarna och även ge större bredd åt min uppsats. De fyra utvalda länderna är, Sverige, eftersom i Sverige finns det en väldigt modern grundlag, som även kom till under fredliga förhållanden. Polen, detta land valdes eftersom det är en före detta öststat, som tidigare varit under kommunistisk regim. USA, valdes eftersom det är den äldsta skrivna demokratin, som fortfarande är i bruk. Tyskland, då detta land har en grundlag som uppkommit efter krig.

3.4 Källkritik

Enligt Essaiasson, m.fl. är källkritik en uppsättning metodregler, dessa används för att värdera sanningshalten och bedöma trovärdigheten i såväl påståenden om historiska förlopp och omständigheter kring sakliga samtida förlopp. Dessa regler är ett hjälpmedel för att systematiskt utvärdera utsagor om vad som hänt, oavsett om det skett i nutid eller för tusen år sedan.¹⁶ Essaiasson m.fl. skriver om de fyra källkritiska reglerna, äkthet, oberoende, samtidighet och tendens. Dessa fyra källkritiska regler, har sitt ursprung i historieforskningen

---

¹² Denk 2002:8

¹³ Denk 2002:8

¹⁴ Denk 2002:10

¹⁵ Denk 2002:11

¹⁶ Essaiasson m.fl. 2007:313

och importerades till Sverige, av historiebröderna Curt och Lauritz Weibull i Lund. De började tillämpa de källkritiska reglerna i början av 1900-talet i ett försök att rensa bort de ogrundade påståenden, från den konservativa historieskrivningen, som härskade i Sverige på den tiden.¹⁷ Det material som man får sin information från är källmaterial, ett grundläggande krav på källmaterial är att det är äkta.¹⁸ Det ska även vara oberoende, man ska kunna lita på det som står i texten.¹⁹ Det aktuella materialet ska vara samtida och aktuellt.²⁰ Man bör även veta under vilka omständigheter och Tendenser texten kommit till.²¹ De källor jag valt till min uppsats är böcker av de politiska filosoferna och fyra utvalda grundlagar, vilka kritiskt granskat genom kriterierna ovan, jag bedömer det som att dessa källor är tillförlitliga.

3.5 Resultatens tillförlitlighet

En nödvändig konsekvens av forskning är frågan om validitet. Hur kan man veta att resultaten som presenteras har en god validitet? Enligt Essaiasson m.fl. formuleras problemen på en teoretisk nivå och själva undersökningen görs på en operationell nivå. Detta kan orsaka översättningsproblem från det teoretiska språket till det operationella. Essaiasson m.fl. definierar validitet på tre olika sätt: överensstämmelse mellan teoretisk definition och operationell indikator, frånvaro av systematiska fel och att vi mäter det som vi påstår att vi mäter. De två första definitionerna kallas för begreppsvaliditet och den tredje för resultatvaliditet. Begreppsvaliditeten sätts in mellan teoretisk ram och operationaliseringen. Resultatvaliditeten läggs mellan operationaliseringen och resultatet. Vid god begreppsvaliditet och god resultatvaliditet förekommer hög tillförlitlighet.²² Syftet med min uppsats är att beskriva i hur stor utsträckning rättigheter och skyldigheter visar sig i de demokratiska grundlagar jag valt i ljuset av den politiska filosofin. Jag har tydligt klassificerat de politiska filosofernas syn på medborgarskap, rättigheter, skyldigheter och naturplikten. Jag har även jämfört de politiska filosoferna och jämfört grundlagarna. För att därefter även operationalisera in grundlagarna i klassifikationsschemat. Min begreppsvaliditet och resultatvaliditet stämmer överens och därför har min uppsats även hög reliabilitet.

---

¹⁷ Essaiasson m.fl. 2007:314

¹⁸ Essaiasson m.fl. 2007:317

¹⁹ Essaiasson m.fl. 2007:318

²⁰ Essaiasson m.fl. 2007:320

²¹ Essaiasson m.fl. 2007:321

²² Essaiasson m.fl. 2007:63

4. Analytiska utgångspunkter

Teoretiskt utgår denna uppsats från rättigheter, skyldigheter och medborgarskap. Jag använder mig av social kontraktsteori. Eftersom det i grundlagarna finns ett kontrakt som alla medborgare i ett land går med på att lyda under. Detta kontrakt består i ett antal skyldigheter i form av lagar ska följas. I utbyte mot detta får dessa medborgare ett antal demokratiska rättigheter att utnyttja så länge som dessa rättigheter följs under lagarna.

4.1 Social kontraktsteori

Enligt Heywood går social kontraktsteori ända tillbaka till Antiken och Platons skrifter. Det har funnits som en av hörnstenarna för filosofer, som bland annat John Rawls. Ett kontrakt är en överenskommelse under samförstånd mellan parterna. Att ingå ett kontrakt är att lova att utföra det som kontraktet innefattar. Om inte kontraktet följs kommer efterföljande konsekvenser. Ett socialt kontrakt är antingen ett kontrakt mellan medborgare eller ett kontrakt mellan medborgare och stat. Termen socialt kontrakt har varit kontroversiell ända sedan Platons tid då det är svårt att veta vad det ska innefatta och hur det ska följas.

Aristoteles var Platons lärjunge och är därför en intressant politisk filosof vad gäller social kontraktsteori. Ett exempel på vad medborgarskapet innebär kan man finna i Platons *Crit*, där Sokrates finner sig sitta i fängelse efter en dom där han ansågs korrumpera de unga i Aten. Där förklarar han för sin vän Crito varför han väljer att inte rymma från fängelset. Han menar att han är Atensk medborgare och har därför gått med att lyda under Atensk lag, som dess medborgare. Därför måste han efterfölja lagen. Denna synvinkel ger perspektiv på att leva som medborgare. I ett samhälle där man lever som medborgare får man åtnjuta privilegier. Dessa privilegier innefattar även att man måste följa samhällets lagar. Enligt Heywood kan detta argument ha vissa nackdelar. Som när en medborgare föds in i ett samhälle kan man inte bevisa att denne medborgare valt att inneha medborgarskap i den stat medborgaren fötts in i. Ett annat problem kan uppstå då medborgarna i en stat hävdar att de inte får de privilegier de utlovats och därför väljer att inte följa statens regler.²³ Därför måste det sociala kontraktet efterföljas av både medborgare och stat. Grundlagarna kan ses som det primära sociala kontraktet. I en demokrati utlovas det rättigheter i grundlagarna. Medan en skyldighet från medborgarnas sida är att respektera och inte missbruka dessa rättigheter. En annan skyldighet från medborgarens sida är att efterfölja dessa lagar, som även lagstadgar om medborgarnas rättigheter.

---

²³ Heywood 1999:201

Vad gäller naturplikten som ibland tas upp i socialkontraktsteori, skriver Heywood att alla socialkontraktsteoretiker har gemensamt att de delar uppfattningen om att det finns moraliska och rationella grunder för att följa auktoritet från staten. Politiska skyldigheter utgår från individens val att följa dessa.²⁴ Socialkontraktsteori utgår från att samhället är en mänsklig kreation, detta kan skapa problem i bilden av samhället och underskatta vikten som samhället har i förmandet av individen.²⁵

4.1.1 Rättigheter

Rättigheter är politiskt betingade, det är inget som kommer av naturen. Det finns många synvinklar på vilka dessa rättigheter är, vad de innebär och vem som bör äga rätten till dessa. Man skiljer på rättsliga och moraliska rättigheter. Vissa rättigheter framförs i lagar, andra är allmänt socialt accepterade. Det finns ett antal problem som kommer av mänskliga rättigheter, Vem anses vara människa? Är det medborgarna i ett land som är människor eller innefattar rättigheterna även flyktingar? Gäller detta embryon likväl som vuxna? Finns det speciella grupper av minoriteter som har speciella rättigheter, till exempel kvinnor och barn? Dessa frågor är svåra att svara på då olika länders grundlagar ser olika ut. Men det är i grundlagarna det bör definieras vad det innebär att vara medborgare i ett visst land och om dess lagar och regler även innefattar alla eller om det finns avvikelser för minoriteter.

Ett antal rättsrörelser, som bland andra djurrättsrörelsen, har fört fram djurens rätt i ljuset. Därför är det inte betingat att det endast är människor som ska ha rättigheter. Rättsliga rättigheter ligger under lagar, de införs genom domstolar.²⁶

Hohfels tar upp fyra typer av rättsliga rättigheter. *Fria rättigheter*, som även innefattar privilegier, denna typ av rättighet ger en person rätt att göra något. Men det innefattas inte av en skyldighet att göra detta. *Anspråksrättigheter*, som rätten att inte bli överfallen av någon annan. *Rättsliga makter*, som ger medborgaren rätt eller makt att göra något. Ett exempel på detta är att ingå giftermål. Den fjärde och sista rättigheten som Hohfels tar upp är, *Immuniteter*, som ger medborgarna rätt att undvika att bli föremål för en annans makt. Till exempel att gamla, unga och handikappade inte ska kunna bli intagna till armén.²⁷ Den status som dessa rättigheter har i grundlagarna varierar från land till land.

---

²⁴ Heywood 1999:203

²⁵ Heywood 1999:204

²⁶ Heywood 1999:188

²⁷ Heywood 1999:189

De mänskliga rättigheterna har satts upp som en ram kring hur individer kan bli behandlade av andra. Detta innefattar i synnerhet dem som innehar politisk makt. Mänskliga rättigheter är rättigheter som medborgarna besitter i egenskap av att de är människor. Dessa är universella rättigheter och tillhör alla människor och innebär inte en nödvändig tillhörighet till någon specifik grupp. De mänskliga rättigheterna är till grunden fundamentala, de bör inte handlas med eller hävas. Detta tas upp ibland annat, den Amerikanska självständighetsförklaringen (1776), skriven av Jefferson.²⁸ Många har vidare hävdade att mänskliga rättigheter är ”absoluta” rättigheter. Med detta menas att de ska följas utan undantag. Ett problem för rättigheterna är att dessa kan nå motsättningar och krocka med varandra. Till exempel kan inte rättigheten till liv fungera tillsammans med rättigheten till självförsvar. Ett annat problem som de mänskliga rättigheterna kan stöta på är att de är universella. Men detta innebär inte att människor är universella. Alla är olika, därför kan det vara svårt att finna universella rättigheter för alla som inte krockar med sitt syfte. Ett exempel är att kvinnor ibland inte har samma rättigheter som män, även om de båda är medborgare.²⁹

4.1.2 Skyldigheter

En skyldighet är ett krav eller en plikt att agera på ett visst sätt. H.L.A Hart (1961), delade upp två typer av skyldigheter, ”att vara skyldig” att göra något, och ”att ha en skyldighet. Dessa skiljer sig på så sätt den ena är tvång och den senare ses som en moralisk plikt. Rättsliga skyldigheter så som att följa lagen upprätthålls av domstolarna, dessa skyldigheter har konsekvenser om de inte följs. Moraliska skyldigheter följs eftersom de anses moraliskt rätt. Dessa moraliska rättigheter upprätthålls inte under lagar utan av individen själv. Moraliska rättigheter bygger på vad individen anser vara moraliskt rätt.³⁰ Skyldigheter för medborgarna måste finnas. Skulle endast staten ha skyldigheter gentemot medborgarna, i form av att ge dem rättigheter då skulle inte ett ordningsamt och civiliserat samhälle fungera. Därför är medborgarna bärare av såväl rättigheter som skyldigheter. Medborgarna i en stat har en politisk skyldighet att erkänna staten och följa dess lagar och regler. En medborgare i en stat har rättigheter som kan nyttjas under lagarna.

---

²⁸ Heywood 1999:191

²⁹ Heywood 1999:193

³⁰ Heywood 1999:200

4.1.3 Medborgarskap

Medborgarskapet har sina rötter i antikens Grekland. I sin enklaste form är en medborgare en medlem av ett politiskt samhälle. Medborgarskapet är därför en spegling av relationen mellan stat och medborgare. I denna representation är medborgare och stat sammanbundna med ett antal lagar och restriktioner, men även av ett antal rättigheter. De viktigaste av medborgarskap är samhälleligt och aktivt medborgarskap.³¹ Samhälleligt medborgarskap bygger på att medborgaren engageras sig i sin stat, och att medborgarna ses som lika i sitt samhälle oberoende av samhällsklass, inte bara på politisk nivå³²

Ordet medborgarskap är vagt och bör därför preciseras, en medborgare i ett land har rätt att arbeta och leva i det land denne är medborgare i. Medborgare i en demokrati har även rätt att rösta, ställa upp i val och annat som en icke medborgare i ett land inte har rätt till. En medborgare måste vilja vara medlem av den stat som denna är medborgare i för att följa dess regler och lagar, och därmed även få åtnjuta de rättigheter som gäller i det aktuella landet.³³ Om en medborgare inte vill vara medlem av en stat och följa dess regler och lagar, bör inte denne heller få ta del av dess rättigheter. Medborgarskap innefattar att en individ vill vara del av ett samhälle för att få ta del av dess privilegier, genom att följa dess lagar. En medborgare har sociala rättigheter såväl som politiska och civila.³⁴ Aktivt medborgarskap innefattar medborgare som deltar i samhället på ett aktivt sätt, de bör vara självständiga mot staten. Men även att medborgarna måste ha skyldigheter och arbeta för att få del av de rättigheter som finns i en stat.³⁵

4.2 Presentation av de Politiska filosoferna

4.2.1 Rawls

John Rawls (1921-2002) Den yngsta av de fyra politiska filosoferna. Rawls som var en Amerikansk filosof, har skrivit boken, *Folkets rätt*. I Folkets rätt tas folkrätten upp hellre än nationers eller staters rätt.³⁶ Rawls syn på *medborgarskap* innefattar ett folksamfund som är medborgarna i en stat.³⁷ Medborgaren växer upp i staten och får sitt sinne för rättvisa från

---

³¹ Heywood 1999:207

³² Heywood 1999:213

³³ Heywood 1999:210

³⁴ Heywood 1999:213

³⁵ Heywood 1999:219

³⁶ Rawls 2001:7

³⁷ Rawls 2001:21

samhället. Medborgaren accepterar tillslut de lagar och regler som finns,³⁸ i det samhälle denne lever i och blir en fullvärdig medlem i staten. Samhället ska inte anpassa sig till medborgaren, utan medborgaren accepterar sig automatiskt till samhället genom att ha växt upp i det. Vad gäller mänskliga och medborgerliga rättigheter är Rawls syn på dessa att eftersom medborgaren följer ett rättmätigt system från början och automatiskt anpassar sig till samhället med hjälp av förnuftet. Kan medborgarna föra fram fundamentala politiska frågor och får automatiskt rättigheter.³⁹ Rawls syn på *mänskliga och medborgerliga rättigheter* kan tolkas som att när människan anpassar sig till samhället, så får de automatiskt rättigheter från samhället. Rawls syn på folksamfundet och staten, är en utopi och kan liknas vid ett socialt kontrakt, då medborgarna automatiskt följer de lagar och regler i den stat de lever i, får de även ta del av de privilegier staten erbjuder. Rawls tar även upp *medborgerliga skyldigheter*, han menar att de medborgerliga skyldigheterna inte ska ses som en plikt utan som något naturligt som medborgaren lär sig att följa. Han talar om det offentliga förnuftet,⁴⁰ som innebär att medborgaren har ett förnuft som hjälper denne att följa lagar och regler i samhället. Rawls talar inte om direkta skyldigheter, utan ser skyldigheter som en naturlig följd av att få vara del av en stat. Skyldigheter blir då inte riktiga skyldigheter utan mer ett förnuft att följa statens lagar och regler. Enligt Rawls finns ingen *naturplikt* människan växer upp i ett ramverk av lagar och regler och anpassar sig på så sätt till samhället.⁴¹ Eftersom medborgarna anpassar sig till det samhälle de lever i kan det inte heller finnas någon naturplikt, istället är det lagar och regler i samhället som ska följas.

4.2.2 Kant

Immanuel Kant (1724-1804), en tysk filosof och professor. Känd för att vara den moderna filosofins grundläggare. I skriften, *om den eviga freden*, utmärker sig Kant som politisk filosof. Han beskriver i skriften hur stater bör agera för att bibehålla fred i samhället, men går även in på medborgerliga rättigheter och skyldigheter. För Kant är det viktigt att fredstillståndet ska införstås, annars kommer naturtillståndet råda.⁴² Enligt Kant bygger *medborgarskapet* på att lyda under lagarna. Han menar att medborgaren inte är moraliskt god av naturen, men tvingas att vara det under lagarna.⁴³ *De medborgerliga rättigheterna*, går ut

---

³⁸ Rawls 2001:57

³⁹ Rawls 2001:199

⁴⁰ Rawls 2001:156

⁴¹ Rawls 2001:199

⁴² Kant 1996:56

⁴³ Kant 1996:63

på att människor får bestämma själva, men bär då konsekvenserna av sina val. Kant tar även upp att människor inte bör bli illa behandlade för att de kommer från ett visst land.⁴⁴ Detta argument stödjer han med att ingen ursprungligen haft större rätt till något område än någon annan.⁴⁵ Han tar upp de *medborgerliga skyldigheterna*, som en plikt att leva under lagarna och att lyda en överordnad. Enligt Kant är människan från början en primitiv varelse som endast lever genom krig. För att förhindra krig bör medborgaren underkasta sig staten och lagarna.⁴⁶

Kant tar upp *naturplikten* på så sätt att han människan från början inte nödvändigtvis vill leva under lagen, men de kommer att underkasta sig lagen då krig uppstår. Detta eftersom varje stats medborgare ska kunna stå upp mot varandra i krig. Kant erkänner själv att detta kan vara problematiskt då människor oftast inte är ute för allas bästa utan mest sitt eget.⁴⁷ Därför behöver människor en överordnad och det kommer av naturen att människor går ihop för att kriga eller förhindra krig.

4.2.3 Pufendorf

Samuel Pufendorf (1632-1694). En tysk historiker och politisk teoretiker. Mest känd för sina teorier om folkrätten och naturrätten. Pufendorf har skrivit boken, *om de mänskliga och medborgerliga plikterna enligt naturrätten*, utgiven på Latin i Lund 1673. Hans naturrättsliga arbeten var bland de mest lästa under 1600 och 1700-talen. Pufendorfs syn på medborgarskapet är att medborgaren lever under lagen eller under en överordnad. Han menar att medborgarna anpassar sig till det samhälle de lever i. Medborgarna lär sig regler och lagar eftersom de inte fanns i medborgaren från början.⁴⁸ Enligt Pufendorf är medborgaren en naturlig del av ett samhälle då denne anpassar sig till lagarna och underkastar sig en överordnad, detta faller naturligt då medborgaren växer upp. Pufendorfs syn på *medborgarligen rättigheter*, är att en medborgare har rättigheter, så länge denne följer lagen.⁴⁹ Enligt honom är det inte självklart med rättigheter för alla, om de inte följer lagen, han fokuserar mer på de *medborgerliga skyldigheterna*. Enligt Pufendorf så måste människorna och medborgarna i ett samhälle, anpassa sig till de normer som råder i det aktuella

---

⁴⁴ Kant 1996:69

⁴⁵ Kant 1996:70

⁴⁶ Kant 1996:16

⁴⁷ Kant 1996:79

⁴⁸ Pufendorf 2001:64

⁴⁹ Pufendorf 2001:57

samhället.⁵⁰ Pufendorf menar att medborgaren inte bara har en plikt mot staten, utan även en plikt att vårda sig själv och sina egna intressen. Han ser det även som viktigt att medborgaren har en plikt mot alla.⁵¹ Han menar att medborgarens plikter är antingen allmänna som att följa lagen, eller särskilda som att vara ärlig vid sökande av ämbete.⁵² Enligt Pufendorf har makar en plikt mot varandra att följa ett antal regler, bland annat att mannen ska bestämma var makarna ska bo.⁵³ Även föräldrar och barn har plikter enligt Pufendorf, till exempel att föräldrarna ska uppfostra sina barn. Han tar även upp plikter som herrar och slavar har gentemot varandra, som att slaven ska erhålla föda av sin tjänare.⁵⁴ Han menar även att om en medborgare inte kan anpassa sig till samhället och lära sig dess lagar och regler ska denne tvingas att anpassa sig till samhället.⁵⁵ Att bli tvingad att anpassa sig till samhället kan ses som en riktig plikt att följa lagarna annars kommer det konsekvenser. Enligt Pufendorf har medborgaren ingen direkt *naturplikt* om naturtillstånd råder⁵⁶, men i samhället ska människan underkasta sig statens lagar och regler.

4.2.4 Aristoteles

Aristoteles (384/383 f.kr – 322 f.kr). En av de viktigaste politiska filosoferna genom tiderna. Trots att det gått nästan 2500 år sedan Aristoteles levde, har han influerat många politiska filosofer. Hans texter är skrivna på latin och kan tolkas på olika sätt, ordagrant eller förenklat. Detta kan ibland göra tolkningen av Aristoteles skrifter svår. Hans skrift politiken gavs ut på Svenska 1993.⁵⁷ Aristoteles skiljer på olika typer av *medborgare*. Han delar in dessa i klasser. Vilket medför att en del medborgare inte bara ska underkasta sig staten utan även andra medborgare.⁵⁸ Enligt Aristoteles är den som härskar och den som lyder av naturen beroende av varandra.⁵⁹ Detta medför att en tjänare inte skulle klara sig utan sin herre men herren skulle inte heller klara sig utan sin tjänare, så alla medborgare bör även enligt Aristoteles vara en viktig del av en stat. Aristoteles tar upp de *mänskliga och medborgerliga rättigheterna* och menar att alla medborgare har olika rätt i samhället, det är inte alla som har rätt att rösta. Men en viss del av befolkningen har rösträtt. Enligt Aristoteles är krigets mål fred och arbetets mål

---

⁵⁰ Pufendorf 2001:55

⁵¹ Pufendorf 2001:74

⁵² Pufendorf 2001:201

⁵³ Pufendorf 2001:149

⁵⁴ Pufendorf 2001:157

⁵⁵ Pufendorf 2001:57

⁵⁶ Pufendorf 2001:144

⁵⁷ Aristoteles 1993:5

⁵⁸ Aristoteles 1993:5

⁵⁹ Aristoteles 1993:5

fritid.⁶⁰ Detta innebär att om lagar och regler följs, kommer belöning i form av fred och fritid. Aristoteles tar upp de *medborgerliga och mänskliga skyldigheterna* och kallar dessa dygder, en medborgare har en skyldighet att vara en dygdig och god medborgare som följer lagen. Dygdig i detta fall innebär en moraliskt god medborgare. Detta innebär även att lagen ska upprätthållas av medborgaren genom krig⁶¹. Aristoteles anser att det är *medborgarens skyldighet* att anpassa sig till den del av hierarkin denne tillhör.⁶² Detta innebär att varje medborgare har en förutbestämd plats i hierarkin som denne föds till. Aristoteles syn på *naturplikten* är att allt kommer naturligt, alla hierarkier delas upp naturligt och de plikter som kommer av den del av hierarkin en medborgare tillhör är en naturlig plikt. Enligt honom är det naturligt att en människa kan födas till slav och att kvinnor och män är olika. Alla har en plikt från början att följa den del av hierarkin den aktuella medborgaren hamnar ifrån födseln, han menar att alla föds till att vara den de är⁶³. Han tar även upp att människan av naturen är en samhällsvarelse.⁶⁴

5. Empiri och Analys

5.1 Likheter och skillnader mellan de politiska filosoferna, vad gäller medborgarskap, mänskliga och medborgerliga rättigheter och skyldigheter och naturplikten

5.1.1 Medborgarskap

Rawls, Pufendorf och Kant har en tillsynes liknande syn på medborgarskapet de menar alla att en medborgare anpassar sig till samhället och följer dess lagar och regler. Medborgaren lär sig att leva under lagar och regler och medborgaren underkastar sig en överordnad, detta faller sig naturligt. Medborgaren får sin syn på rättvisa från staten och är moraliskt god under lagarna. Denna syn har de tre ovanstående filosofer gemensamt.

Aristoteles avviker från detta synsätt på medborgarskapet, han menar att medborgaren naturligt anpassar sig till samhället och att denne lär sig lagar och regler. Enligt Aristoteles, finns det olika typer av medborgare, en medborgare ska inte bara underkasta sig staten utan även den som är högre upp i hierarkin än den själv. Han åsyftar att de olika klasserna i samhället är beroende av varandra, men att de inte alla har samma status i samhället och som medborgare.

---

⁶⁰ Aristoteles 1993:485

⁶¹ Aristoteles 1993:203

⁶² Aristoteles 1993:149

⁶³ Aristoteles 1993:17

⁶⁴ Aristoteles 1993:7

5.1.2 Rättigheter

Rawls och Pufendorf har liknande synsätt vad gäller rättigheter, de menar båda att medborgaren automatiskt får sina rättigheter av att följa lagen. Dessa rättigheter får medborgaren genom att anpassa sig till samhället. Samtidigt är det inte självklart med rättigheter om medborgaren inte följer lagen.

Kant anser att medborgarna bör bestämma själva, så länge de följer lagen. Han menar även att det inte är självklart med rättigheter för alla om de inte följer lagen.

Aristoteles ger den mest avvikande synen på medborgarnas rättigheter då han anser att olika medborgare har olika rätt i samhället, beroende på vilken del av hierarkin de tillhör. Alla har till exempel inte rätt att rösta. Men han menar att medborgarna får sin belöning om lagar och regler följs, men det är inte lika belöning för alla.

5.1.3 Skyldigheter

Rawls anser inte att medborgaren har några direkta skyldigheter, de skyldigheter som finns är en naturlig del av lagen som människor lär sig att följa. Detta kallar han det offentliga förnuftet som hjälper medborgaren i en stat att följa lagar och regler.

Kant ser det som en plikt för medborgaren att leva under lagen. Medborgaren bör leva under lagen för att förhindra krig. Enligt Kant är människan från början en primitiv varelse och bör underkasta sig staten.

Pufendorf anser att medborgaren inte bara har en plikt mot staten, utan även mot sig själv och andra. Medborgaren måste anpassa sig till de normer som råder i samhället, kan inte medborgaren anpassa sig till dessa normer ska denne tvingas till detta.

Aristoteles syn på medborgerliga skyldighet är att en medborgare bör vara dygdig. Detta innebär att medborgaren ska vara en moraliskt god medborgare som följer lagen. Lagen ska upprätthållas av medborgaren genom krig. Enligt Aristoteles ska även medborgaren i en stat anpassa sig till den del av hierarkin denne tillhör, eftersom medborgaren fötts in i den del av hierarkin den tillhör.

5.1.4 Naturplikten

Rawls anser att det inte finns någon naturplikt. Hans synsätt går ut på att medborgaren anpassar sig till samhället i ett ramverk av lagar och regler, därför finns det inget utrymme för naturplikten.

Kant ser på naturplikten som ett sätt att få människor att leva under lagen. Människan vill från början inte nödvändigtvis leva under lagen, men den kommer underkasta sig lagen när krig uppstår. Enligt Kant går människor av naturen ihop för att kriga eller förhindra krig.

Pufendorfs syn på naturplikten är precis som Kants att det inte finns någon naturplikt, men enligt honom endast om naturtillstånd råder. I samhället ska medborgaren underkasta sig staten och dess lagar och regler, det ska vara en självklar plikt att följa lagen.

Aristoteles syn på naturplikten är att allt kommer naturligt, de plikter som kommer av att vara del av en hierarki, dessa föds medborgaren in i. Alla har en naturlig plikt att följa den del av hierarkin medborgaren tillhör. Aristoteles menar att människan av naturen är en samhällsvarelse och därför kommer att leva i grupp.

5.2 Analysschema

Medborgarskap	Rawls, Pufendorf, Kant Social anpassning, medborgaren underkastar sig staten, vilket faller sig naturligt inom lagens ramar.		Aristoteles Hierarki, alla medborgare är inte lika. Medborgaren ska inte bara underkasta sig staten, utan även den som är högre i hierarkin.	
Medborgerliga rättigheter	Rawls, Pufendorf Automatiska rättigheter till medborgaren av att denne följer lagen. Men inte självklar med medborgerliga rättigheter.	Kant Medborgaren bestämmer själv, men bär konsekvenser för sina handlingar under lagen.		Aristoteles Hierarki, alla medborgare ej lika under lagen, inte alla har rösträtt. Medborgare blir belönade med rättigheter om de följer lagar och regler, ej lika belöning för alla.
Medborgerliga skyldigheter	Rawls Inga direkta skyldigheter för medborgaren. Offentligt förnuft.	Kant Medborgarens plikt att leva under lagen, för att förhindra krig. Människan en primitiv varelse, som bör underkasta sig staten.	Pufendorf Medborgaren har inte bara plikt mot staten, utan även sig själv och andra. Samhällsanpassning, sker inte detta förekommer tvång till samhällsanpassning.	Aristoteles Medborgaren ska vara en dygdig och god medborgare. Lagen ska upprätthållas genom krig. Anpassning till hierarkin.
Naturplikten	Rawls Finns ingen naturplikt, medborgaren	Kant Människor underkastar sig lagen, när krig	Pufendorf Finns ingen naturplikt, men endast då naturtillstånd	Aristoteles Alla plikter kommer naturligt.

	anpassar sig till lagens ramverk.	uppstår. Människor går ihop av naturen.	råder. Naturlig plikt att följa lagen.	Människan en del av naturen, en samhällsvarelse.
--	-----------------------------------	---	--	--

5.3 Konstitution

Hague m.fl beskriver allmänt konstitutioner. Enligt dem kan konstitutionens roll betraktas på två sätt. Det första sättet har en historisk roll, vad gäller grundlagens roll i väst. En konstitution används för att begränsa statens makt över sina medborgare. Enligt Fredrich Heyek, är en konstitution inget annat än ett redskap för att begränsa statens makt. Därför utgör en rättighets förklaring där medborgarnas rättigheter i en stat står skrivna en del i nästan alla skrivna konstitutioner. Den Amerikanska konstitutionen, har den första demokratiska rättighets förklaringen, (Bill of rights). Denna fastställdes som tio tillägg till den amerikanska konstitutionen. De tio tilläggen handlar om medborgarens rättigheter gentemot staten, bland annat vad gäller, religionsfrihet, yttrandefrihet och pressfrihet.⁶⁵ En annan roll som en konstitution innehar är att framställa statsmaktens strukturer. Detta innebär att konstitutionen ska framlägga hur tillkomsten av lagar ska fungera och hur beslut ska uppnås. Just därför är den amerikanska konstitutionen speciell, eftersom den funnits i mer än 200år och den funderar fortfarande.⁶⁶ McWhinney(1981), tar upp ett antal vishetsregler för konstitutionsmakare. Dessa bygger bland annat på att konstitutionen ska hållas kort, vara partipolitiskt neutral. I en konstitution bör det inte heller förekomma försök att lösa kortsiktiga problem, ambitionerna i en konstitution ska hållas låga om samhället är splittrat och formuleringen av en konstitution bör enligt McWhinney ske av lagkloka. Han menar även att man inte bör försöka lagstifta det omöjliga. En annan viktig del av att bygga upp en konstitution menar Mcwhinney är att det som fungerar i ett land inte nödvändigtvis kommer att fungera på samma sätt i ett annat. Han påpekar även att ett samhälle endast kan ta till sig begränsade förändringar åt gången.⁶⁷ Det viktigast för en konstitution är att den fungerar både för sina medborgare och för staten.

⁶⁵ Hague m.fl. 2000:307

⁶⁶ Hague m.fl. 2000:308

⁶⁷ Hague m.fl. 2000:311

5.4 Analys av grundlagarna

I de fyra grundlagarna, använder jag mig av de artiklar som behandlar de medborgerliga rättigheterna och skyldigheterna. Dessa finns oftast skrivna i de två inledande artiklarna av demokratiska länders grundlagar, men till exempel USA:s konstitution är ett undantag, då rättigheterna ska presenteras i tillägg till konstitutionen. De utvalda grundlagarna sätts i enlighet med min valda metod i perspektiv till klassifikationsschemat, avseende de politiska filosofernas synsätt på medborgarskap, medborgerliga rättigheter, medborgerliga skyldigheter och naturplikten. Detta för att se om det finns skillnader mellan de olika länderna, vad gäller vad som tas upp i grundlagen gällande, medborgarskap, medborgerliga rättigheter, medborgerliga skyldigheter och naturplikten. De valda grundlagarna kommer från fyra länder med olika bakgrund, som har demokrati som gemensam nämnare. Det är intressant att se om det finns skillnader eller likheter mellan en modern och en äldre grundlag. Det är även intressant att se om de finns skillnader eller likheter, mellan grundlagar som uppkommit under olika omständigheter. Till exempel Tysklands grundlag som uppkommit efter krig, och Polen som är en före detta öststat. Jag presenterar endast det i grundlagarna som är relevant för frågan om medborgerliga rättigheter och skyldigheter, vad medborgarskap innebär och naturplikten. Att tolka vad som är en rättighet eller en skyldighet kan ibland vara svårt, denna tolkning görs enligt den politiska filosofin.

5.4.1 Sveriges grundlag

Sverige är ett land som har en av de mest moderna grundlagarna, fram till i världen, den bygger till största del på yttrandefrihet. I Sveriges grundlagar finns att läsa om den svenska grundlagen. Den är uppdelad i fyra delar. *Regeringsformen*, som handlar om hur Sverige ska styras, den består av 13 kapitel. Den fastställdes i sin nuvarande form 1974.⁶⁸ Den andra delen är *Successionsordningen*, som fastställer tronföljden i Sverige, fram till 1979 kunde endast män arva tronen, men nu kan även kvinnor arva tronen.⁶⁹ Den tredje delen är Tryckfrihetsförordningen, som värnar om det fria ordet i tryckt form. Sverige fick sin första tryckfrihetsförordning 1766.⁷⁰ Den fjärde och sista är Yttrandefrihetsgrundlagen, den värnar om yttrandefrihet i andra medier än tryckta, så som tv, radio och internet. Denna grundlag trädde i kraft 1992.⁷¹ I den Svenska grundlagen behandlas frågor om de medborgerliga rättigheterna och skyldigheterna i Regeringsformen, tryckfrihetsförordningen och

---

⁶⁸ Sveriges grundlagar 2003:18

⁶⁹ Sveriges grundlagar 2003: 47

⁷⁰ Sveriges grundlagar 2003:137

⁷¹ Sveriges grundlagar 2003:163

yttrandefrihetsgrundlagen. Allt som behandlas i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen finns i sin korthet i regeringsformen, därför kommer jag endast att använda mig av regeringsformen i min analys.

Medborgarskap

Det regeringsformen i Sveriges grundlag säger om medborgarskap kan man bland annat läsa i RF 1:1, där det står att all offentlig makt i Sverige utgår från folket. I RF 2:7, kan man även läsa att ingen medborgare kan landsförvisas, ingen medborgare får inte heller berövas sitt medborgarskap, om inte denne gett sitt medgivande till detta. Dessa beskrivningar på medborgarskap kan även falla inom medborgerliga rättigheter, men de är även en beskrivning av vad det innebär att vara medborgare. I den Svenska riksdagsordningen står det inte ordagrant beskrivet vad det innebär att vara medborgare mer än dennes rättigheter.

Rättigheter

Det förekommer många medborgerliga rättigheter i den Svenska regeringsformen. Bland annat att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för enskilda människors frihet och värdighet. Som kan läsas i RF 1:2. Denna paragraf kan tolkas inte bara gälla Sveriges befolkning utan alla människors lika värde. I RF 2:1, står det om grundläggande fri och rättigheter. Dessa består av att varje medborgare är gentemot det allmänna tillförsäkrad, yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet. Dessa rättigheter kan ses som grundläggande medborgerliga rättigheter i ett demokratiskt land. I Sverige finns det specifika rättigheter vad gäller tryckfrihet som förekommer i RF 2:2, där kan läsas att varje medborgare är skyddad mot tvång att ge sin åskådning i politiskt, religiöst och kulturellt hänseende. RF 2:2, RF 2:3, kan man läsa att dödsstraff ej får förekomma, inte heller tortyr får förekomma. I RF 2:8, står att läsa att varje medborgare är skyddad mot frihetsberövande. Med undantag som finns att läsa i RF 2:9, där en medborgare kan bli frihetsberövad men måste ha rätt att få sin sak prövad under domstol. Detta kan liknas vid att om en medborgare inte lever under lagen, så får detta konsekvenser, i Sverige kan det förekomma frihetsberövande, men medborgaren har rätt till domstolsprövning. I RF 2:12 Kan man läsa om att det kan förekomma begränsningar av rättigheterna, genom lag. En medborgare i Sverige får inte heller missgynnas, på grund av ras, hudfärg eller etniskt ursprung, enligt RF 2:15. En annan rättighet som förekommer i den Svenska regeringsformen är rätten till naturen, enligt allemansrätten. Detta kan läsas i RF

2:15. I Sverige är det inte bara medborgaren som har rättigheter, i RF 2:18, står det om de rättigheter som utlänningar har som är likställda en svensk medborgare. Dessa rättigheter är bland andra: skydd mot dödsstraff, rätt till domstolsprövning, skydd mot missgynnande på grund av ras, hudfärg eller etniskt ursprung, rätt till utbildning. Utlänningar är även likställda svenska medborgare i fråga om: informationsfrihet, yttrandefrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet, rätt att driva näring eller utöva yrke. De rättigheter som icke medborgare har jämfört med de svenska medborgare har är i största del lika.

Skyldigheter

De medborgerliga skyldigheter som förekommer i regeringsformen är skolplikten, alla barn i Sverige är förpliktigade att gå klart grundskolan, detta är kostnadsfritt. Denna skyldighet anges i RF 2:21. Även värnplikt och tjänsteplikt förekommer i Sveriges regeringsform, där får inte kvinnor och män missgynnas på grund av sitt kön i enlighet med RF 2:16. Det kan ses som en skyldighet att ta del av de medborgerliga rättigheterna i Sverige under lagarna då det finns begränsningar på rättigheterna om dessa missbrukas. Bland annat RF 2:13 där yttrandefriheten får begränsas om den hotar riktes säkerhet eller folkförsörjningen. Även i RF 2:14, förekommer det inskränkning på de medborgerliga rättigheterna om dessa missbrukas. Där kan mötesfrihet och demonstrationsfrihet begränsas med hänsyn till trafiken och ordning och säkerhet vid sammankomsten eller demonstrationen.

Naturplikten

I den Svenska regeringsformen förekommer vad jag kan se inget kapitel eller paragrafer om naturplikten.

5.4.2 Polens grundlag

Polen som är en före detta öststat, har en grundlag som fastställdes den 2 April 1997. Polen som numera är en demokratisk stat har även den en modern grundlag. Polen är från 2004 medlem i den Europeiska Unionen, en relativt snabb utveckling från öststat till modern västerländsk stat som kan uppfylla den Europeiska unionens krav. Den Polska grundlagen består av tretton kapitel, varav de två första behandlar de medborgerliga rättigheterna och skyldigheterna. Hauge m.fl. skriver om Polen som en postkommunistisk stat, där ett politiskt

parti, *solidaritet*, som kom till 1980 för att skydda arbetarnas intresse tog över efter kommunisterna 1989 och gjorde Polen till en demokrati.⁷²

Medborgarskap

Medborgarskapet i Republiken polen innefattar att den polska republiken ska vara det allmänna bästa för alla sina medborgare, enligt PG 1:1, i den Polska grundlagen. Enligt PG 2:34, är en polsk medborgare någon som föds av föräldrar som är polska medborgare. En polsk medborgare kan inte förlora sitt medborgarskap i annat fall än om denne avsäger sig detta. I enlighet med PG 2:36, ska polska medborgare bosatta i en annan stat ha rätt till hjälp av den Polska staten om denne behöver detta. I den Polska grundlagen tas medborgarskapet upp tydligt och vad det innebär att vara polsk medborgare.

Rättigheter

I den Polska grundlagen finns rättigheter tydligt utstakade, dessa rättigheter innefattar att staten ska skydda medborgarnas rättigheter, ge säkerhet till dess medborgare, skydda landets territorium och skydda miljön. I enlighet med PG 1:5. En annan viktig rättighet i den Polska grundlagen, är rätten att ingå äktenskap mellan man och kvinna ska skyddas av den polska republiken. Även familjen, moderskapen och föräldraskapet ska skyddas, i enlighet med, PG 2:18. Denna artikel visar att det inte endast är medborgarskapet och den enskilde individen som ska skyddas av staten utan även familjen och barnen. Även veteraner, som varit med i kampen om frihet, i synnerhet krigsinvalidier ska få skydd av staten, i enlighet med PG 2:19. Denna artikel visar att de som skyddar republiken polen och kämpar för dess frihet även får skydd från republiken tillbaka. Gällande arbete i den polska grundlagen, ska detta skyddas av republiken och det ska utföras kontroller gällande arbetsförhållandet av staten i enlighet med PG 2:24. Alla ska vara lika under lagen, och alla ska ha rätt att bli lika behandlade av de polska myndigheterna. Detta står att läsa i PG 2:32. Att män och kvinnor ska ha samma rättigheter, framkommer också i den polska grundlagen, detta ska även gälla utbildning, lön och ämbete, i enlighet med PG 2:33. Det är inte bara polska medborgare som får ta del av de rättigheter som framkommer i den polska grundlagen, utan alla som är under den polska statens auktoritet. Detta framkommer i PG 2:37. Ingen får utsättas för tortyr, eller dödsstraff, vilket anges i PG 2:40. Alla ska ha rätt till en rättvis och offentlig rättegång i enlighet med PG 2:45. Föräldraskapet är viktigt i den polska grundlagen och föräldrar ska ha rätt att uppfostra

---

⁷² Hague m.fl. 2000:261

sina barn på det sätt de anser vara lämpligt, i enlighet med PG 2:48. Även i PG 2:53, förekommer föräldraskapet, och föräldrarnas rätt, att ge sina barn en religiös och moralisk uppfostran i enlighet med deras övertygelse. Kommunikationsfriheten ska skyddas i enlighet med kapitel PG 2:49. Yttrandefriheten bör skyddas, censurering av tidsskrifter får ej förekomma, vilket framkommer i PG 2:54. I enlighet PG 2:68, ska alla ha rätt att få sin hälsa skyddad. Kvinnor, barn och äldre ska ha rätt till specialvård. Alla ska ha rätt till utbildning, Denna utbildning ska vara gratis. Föräldrar ska ha rätt att välja även privata skolor till sina barn, vilket yppar sig i PG 2:70. Det är inte bara föräldraskapet som ska vara skyddat av republiken av Polen utan även barnet, denne ska skyddas mot våld, exploatering och andra grymheter. Ett barn som ej är i föräldrarnas vård, ska ha rätt att bli omhändertagen av offentliga myndigheter, i enlighet med PG 2:72. I Polens grundlag är genomgående de medborgerliga rättigheterna viktiga, men även familjers och barns rätt är viktig.

Skyldigheter

I den polska grundlagen, finns de medborgerliga skyldigheterna tydligt utsatta. Den Polska medborgaren ska visa lojalitet mot den polska republiken och även sträva efter det allmännas bästa i enlighet med PG 2:82. Alla ska följa lagen i den polska republiken, PG 2:83. Det finns många rättigheter i den polska grundlagen, dessa kan åtnjutas av alla polska medborgare då de följer lagen. Det framkommer i PG 2:85, att alla polska medborgare ska försvara hemlandet. De medborgare som av religiösa skäl inte kan utföra militärtjänst kan bli tvingad till annan tjänst. Alla ska vara ansvariga för miljön, och kan hållas ansvariga för dess förstörelse. Det är även skolplikt till 18 års ålder i enlighet med PG 2:70.

Naturplikten

I den Polska grundlagen förekommer inte naturplikten, medborgarskap, rättigheter och skyldigheter är uppdelade i tydliga sektioner, det finns ingen sådan sektion avseende naturplikten, det kan inte heller tolkas som att naturplikten skulle vara en del av denna grundlag.

5.4.3 Tysklands grundlag

Lindhahl (2007) berättar om förbundsrepubliken Tyskland, som sedan den 3 Oktober 1990 är namnet på det återförenade tyskland. Tyskland har tidigare varit uppdelat i fyra ockupationszoner och sedan i två tyska stater från 1949 av blockrepubliken och kalla kriget. Dessa två stater bestod av, förbundsrepubliken tyskland (västtyskland), respektive, tyska

demokratiska republiken,(östtyskland). Dessa upphörde sedan som ett resultat av demokratiseringsprocessen i Europa. Det återförenade tyskland är genom sin ekonomiska status och folkmängd, en av stormakterna i Europa.⁷³

Den nuvarande grundlagen kom till 23 Maj 1949, den har sedan reviderats den 23 September 1990. Denna grundlag består av elva kapitel, varav de två första tar upp de medborgerliga rättigheterna och skyldigheterna. Lindahl tar upp en rad sätt som den tyska staten använder sig av för att utöva kontroll gentemot dess medborgare, dessa består bland annat i skattemyndigheter, polismyndigheter, folkbokföringsmyndigheter, etc. Brott mot lagen kommer i de flesta fall att straffas, med åtal och domstolsprocess.⁷⁴ Den tyska lagstiftningen är gemensam för hela landet. Efter tidigare erfarenhet från, nazitiden finns en lång rad medborgerliga fri och rättigheter i grundlagen. Men det finns även skydd för staten om någon missbrukar dess fri och rättigheter.⁷⁵

Medborgarskap

De privilegier det Tyska medborgarskapet ger, anges i den Tyska grundlagen TG 1:16. Dessa privilegier är: att ingen Tysk medborgare kan bli av med sitt medborgarskap. En medborgare kan endast förlora sitt medborgarskap under lagen. Ingen Tysk medborgare kan heller bli utlämnad till ett annat land. Detta är det enda som nämns specifikt om att vara Tysk medborgare i den Tyska grundlagen.

Rättigheter

De rättigheter som tas upp i den Tyska grundlagen, behandlar bland annat, att alla människors stolthet och integritet ska skyddas av staten, i enlighet med TG 1:1. Alla har även rätt till friheten att utvecklas som person, så länge detta inte inverkar på andras rättigheter. Individens frihet och utveckling är okränkbar. Detta står att läsa i TG 1:2. Även likhet inför lagen finns i den Tyska grundlagen, 1:3. Alla är lika inför lagen, kvinnor och män har lika rättigheter och ingen får bli diskriminerad på grund av kön, föräldraskap, ras, språk, hemland, tro eller politiska åsikter. Ytrandefriheten nämns vidare i den Tyska grundlagen, TG 1:5. I denna artikel nämns, att alla har rätt att uttrycka sin åsikt. Det ska vara pressfrihet i Tyskland och förbud mot censur. En annan viktig del i den Tyska grundlagen är familjen och äktenskapet, i TG 1:6, tas vikten av äktenskapet och familjen upp, dessa ska stå under statens skydd. Även

---

⁷³ Lindahl 2007:157

⁷⁴ Lindahl 2007:206

⁷⁵ Lindahl 2007:207

föräldraskapet ska stå under statens skydd och alla mödrar ska ha rätt till skydd av staten. Det kan även i denna artikel läsas om illegitima barn, dessa ska ha samma rättigheter som legitima barn i den Tyska grundlagen. Även rätten till utbildning tas upp i den tyska grundlagen, där har föräldrar rätten att bestämma om deras barn ska få religiös utbildning, i enlighet med TG 1:7. Mötesfrihet och organisationsfrihet, i enlighet med TG 1:8 och 1:9, tas även upp i den tyska grundlagen. Rätten att hålla brev och telekommunikation privat står att finna i TG 1:10. I TG 2:12, tas rätten för det tyska folket att fritt välja arbete upp. Detta innefattar vissa undantag som värnplikten, och att kvinnor inte ska ingå i armén. Denna artikel skiljer på män och kvinnor. Alla tyskar har även rätt till politisk jämställdhet och alla tyskar har även jämbördiga medborgerliga rättigheter i alla länder. I enlighet TG 2:33.

Skyldigheter

De skyldigheter som ingår i den Tyska grundlagen, behandlar främst värnplikten. I enlighet med TG 1:12a. Där tas upp att alla män som nått 18 års ålder ska ingå i armen. Om någon inte vill ingå i armen, ska denne tvingas till liknande tjänst med samma varaktighet som värnplikten. Kvinnor får inte ingå i militären, eller bära vapen, men vid krig kan kvinnor inkallas att hjälpa till med sjukvård och liknande. Alla kvinnor mellan 18 och 55 kan då bli inkallade och tvingade till tjänstgöring. I TG 1:17a, finns även begränsningar av bland annat, yttrandefriheten, vad gäller att fritt uttrycka åsikter, i tal, skrift och bild, även mötesfriheten kan begränsas vid militärtjänstgöring.

Naturplikten

I den tyska grundlagen tas naturplikten upp TG 1:5. Denna artikel behandlar naturrätten och plikten gällande föräldraskap, alla föräldrar ska ha rätt att uppfostra och ta hand om sina barn. Denna plikt är primärt föräldrarnas plikt, men kan tas ifrån dem av staten.

5.4.4 USA:s Grundlag

Den amerikanska konstitutionen är den äldsta demokratiska grundlagen som fortfarande används i modern tid. Med undantag för vissa tillägg, ser den likadan ut som när den antogs, den 17 december 1787. De tio tillägen till grundlagen kallas ”the bill of rights”, detta syftar på de medborgerliga rättigheter som anges i dessa tillägg. I den amerikanska grundlagen förekommer det inga rättigheter eller skyldigheter från medborgarens sida, utan de kommer i ”the bill of rights” och i andra tillägg till konstitutionen. Enligt Lindahl, är USA en samling av delstater som själva har bestämmanderätt, men som överlåter andra frågor åt den federala

regeringen i Washington. Den politiska makten i USA är ett land där det råder maktfördelning i enlighet med den amerikanska konstitutionen. Detta innebär att den politiska makten på federal nivå är delad mellan, den dömande makten, som är högsta domstolen, den verkställande makten, presidenten och den lagstiftande makten, kongressen.⁷⁶ Utöver de tio tilläggen i ”bill of rights”, finns det fjortonde tillägget som fastställdes 1886, som behandlar, individens rätt, till att även gälla individens rätt mot myndigheter, i delstaten där de bor.⁷⁷

Medborgarskap

I den amerikanska konstitutionen, behandlas medborgarskapet i artikel 4, sektion 2. Denne artikel behandlar att privilegier för medborgare i en stat, ska ge samma rättigheter till alla medborgare i alla stater. Medborgarskapet behandlas även i det fjortonde tillägget till konstitutionen, där det anges att en amerikansk medborgare är en person som är född inom landets ramar, har fått medborgarskap på annat sätt, eller lever under amerikansk jurisdiktion, är amerikanska medborgare.

Rättigheter

De rättigheter som behandlas i den amerikanska konstitutionen finns i ”the bill of rights” Dessa rättigheter behandlar, bland annat religionsfriheten och pressfriheten som tas upp i det första tillägget. I det andra tillägget i den amerikanska konstitutionen, tas rätten för de amerikanska medborgarna att bära vapen upp. Det tredje tillägget tar upp, att under fredstid ska inte soldater kunna inkvarteras i något privat hem utan ägarens medgivande. Säkerhet i hemmet och rätten att inte få sitt hus rannsakat, utan beslut från domstol, detta finns att läsa i det fjärde tillägget. Det femte tillägget tar upp rätten att inte hållas ansvar för brott utan en rättegång där en jury finns närvarande. Även det sjätte tillägget tar upp rätten till rättegång en snabb rättegång, som är rättvis och offentlig. Det sjunde tillägget tar upp att alla civila mål, där värdet av tvistemålet överskrider tjugo dollar ska ha rätt till rättegång där en jury ska vara närvarande. Det åttonde tillägget, behandlar ovanligt hård bestraffning detta bör ej förekomma, inga överdrivna böter eller borgen ska ställas. I det nionde tillägget tas det upp att de rättigheter som räknas upp där inte ska förneka eller ringakta andra rättigheter. I det tionde och sista tillägget i ”the bill of rights”, tar upp att, den makt som inte är tilldelad de förenta staterna, eller skyddade av staten är tilldelad medborgarna är de tio tilläggen till den amerikanska konstitutionen, som behandlar de medborgerliga rättigheterna, ytterligare två

---

⁷⁶ Lindahl 2007:117

⁷⁷ Lindahl 2007:154

tillägg behandlar dessa rättigheter. Tillägg tretton, behandlar avskaffandet av slaveriet, ingen människa ska behöva vara slav åt någon annan. Det fjortonde tillägget, behandla att ingen stat får genomdriva en lag som kan förhindra eller förkorta, de privilegier och immunitet, som de amerikanska medborgarna har. Ingen stat får heller ta ifrån en medborgare dess frihet, liv eller egendom utan en rättegång. Ingen stat får heller förneka någon medborgare likhet framför lagen. I det nittonde tillägget tas det upp att kvinnor inte ska bli nekade att rösta på grund av kön.

Skyldigheter

Det finns inga synbara skyldigheter att tolka i den amerikanska grundlagen, det finns skyldigheter från staten gentemot medborgarna, men inga skyldigheter från medborgarna gentemot staten.

Naturplikten

Det förekommer ingen synbar naturplikt i den amerikanska grundlagen.

5.5 Likheter och skillnader mellan Sverige, Polen, Tyskland och USA:s grundlagar.

5.5.1 Medborgarskap

När det kommer till medborgarskap står det specifikt i Sverige, Polen och Tysklands grundlagar, att medborgare i dessa länder inte kan bli av med sitt medborgarskap, detta nämns inte i den amerikanska konstitutionen. Däremot nämns det i den amerikanska grundlagen att alla medborgare har lika rättigheter oavsett vilken stat i landet de kommer ifrån. I den svenska grundlagen står det ingen beskrivning på vad en svensk medborgare är eller vad det innebär att vara svensk medborgare, inte heller i Tysklands grundlag står detta skrivet. I Polens grundlag står det däremot att en polsk medborgare är född av polska föräldrar. Även i den amerikanska konstitutionen nämns det att en amerikansk medborgare en person som antingen är för inom landets ramar eller fått medborgarskap på annat sätt och lever under amerikansk jurisdiktion.

5.5.2 Rättigheter

Alla de fyra ovanstående länderna har gemensamt att de värnar om yttrandefriheten, mötesfriheten, demonstrationsfriheten, föreningsfriheten, pressfrihet, lika rösträtt och religionsfriheten. Alla ska vara lika under lagen rättigheter ska inte förneka andra rättigheter. Det förekommer även att medborgaren ej får missgynnas på grund av bland annat ras, religion

och kön. I Sverige, Polen och Tyskland, står det i grundlagen att dödsstraff ej för förekomma, detta står inte i den amerikanska konstitutionen. Polen och Tysklands konstitution behandlar vikten av familjen och äktenskapet och att detta ska skyddas av staten, föräldrar ska ha rätt att uppfostra sina barn. I den tyska grundlagen förekommer även frågan om legitima och illegitima barn och att de ska ha samma rättigheter som legitima barn. Detta förekommer varken i den svenska, polska eller amerikanska grundlagen. I den polska grundlagen finns en rättighet som inte förekommer i de andra lagarna, nämligen rätten för veteraner att skyddas av staten. USA:s konstitution avviker i fråga om rätten att bära vapen och avskaffandet av slaveriet, detta förekommer inte i de andra tre grundlagarna.

5.5.3 Skyldigheter

Allmän skolplikt förekommer i den Svenska och Polska grundlagen, men inte i den Tyska och Amerikanska. Allmän värnplikt förekommer i den Svenska, Polska och Tyska grundlagen, men inte i den Amerikanska. Polen avviker något från de andra länderna med att det är medborgarnas plikt att vara lojala mot staten, försvara hemlandet, vara ansvarig för miljön och sträva efter det allmännas bästa. I alla grundlagar förekommer det att rättigheterna kan begränsas under lagen, men det finns inga specifika skyldigheter gällande detta i den Amerikanska konstitutionen.

5.5.4 Naturplikten

Det enda land av de fyra ovanstående, som tar upp naturplikten är Tyskland, i denna grundlag tas naturplikten upp avseende föräldraskap, det är föräldrarnas naturplikt att ge sina barn en god och moralisk uppfostran.

6. Resultat och slutdiskussion

6.1 Grundlagarna i analys schemat

Här sätts länderna in utifrån de resultat som framkommit från analysen av grundlagarna, avseende, medborgarskap, skyldigheter, rättigheter och naturplikt. Här sätts länderna i perspektiv till författarnas syn på medborgarskap, rättigheter, skyldigheter och naturplikt. Ländernas grundlagar sätts in i den del i analys-schemat där det finns mest likhet mellan författare och grundlag.

Medborgarskap	Rawls, Pufendorf, Kant Social anpassning, medborgaren underkastar sig staten, vilket faller sig naturligt inom lagens ramar. (Sverige, Polen, Tyskland, USA)		Aristoteles Hierarki, alla medborgare är inte lika. Medborgaren ska inte bara underkasta sig staten, utan även den som är högre i hierarkin.	
Medborgerliga rättigheter	Rawls, Pufendorf Automatiska rättigheter till medborgaren av att denne följer lagen. Men inte självklar med medborgerliga rättigheter.	Kant Medborgaren bestämmer själv, men bär konsekvenser för sina handlingar under lagen. (Sverige, Polen, Tyskland, USA)	Aristoteles Hierarki, alla medborgare ej lika under lagen, inte alla har rösträtt. Medborgare blir belönade med rättigheter om de följer lagar och regler, ej lika belöning för alla.	
Medborgerliga skyldigheter	Rawls Inga direkta skyldigheter för medborgaren. Offentligt förnuft. (USA)	Kant Medborgarens plikt att leva under lagen, för att förhindra krig. Människan en primitiv varelse, som bör underkasta sig staten.	Pufendorf Medborgaren har inte bara plikt mot staten, utan även sig själv och andra. Samhällsanpassning, sker inte detta förekommer tvång till samhällsanpassning. (Sverige, Polen, Tyskland)	Aristoteles Medborgaren ska vara en dygdig och god medborgare. Lagen ska upprätthållas genom krig. Anpassning till hierarkin.
Naturplikten	Rawls Finns ingen naturplikt, medborgaren anpassar sig till lagens ramverk. (Sverige, Polen, USA)	Kant Människor underkastar sig lagen, när krig uppstår. Människor går ihop av naturen.	Pufendorf Finns ingen naturplikt, men endast då naturtillstånd råder. Naturlig plikt att följa lagen.	Aristoteles Alla plikter kommer naturligt. Människan en del av naturen, en samhällsvarelse. (Tyskland)

6.2 Resultat

Det resultat som framkommer vid analys av klassifikationsschemat och vid komparativ studie av både de politiska filosoferna och grundlagarna är följande:

De politiska filosoferna Rawls, Pufendorf och Kant har liknade synsätt i fråga om medborgarskapet. Aristoteles avviker något med en syn att alla medborgare inte är lika. Alla de demokratiska grundlagarna som analyserats faller i linje med de förstnämnda.

Rättigheterna som presenteras hos de politiska filosoferna skiljer sig i högre grad än medborgarskapet och utgör tre kategorier. I dessa kategorier faller Rawls och Pufendorf inom samma. Kant och Aristoteles har egna kategorier. Alla länder kan tolkas gå i Kants linje gällande att medborgaren bestämmer själv men bär konsekvenser under lagen.

Skyldigheterna skiljer de fyra politiska filosoferna i separata kategorier. USA kategoriseras som enda land inom Rawls syn på medborgerliga skyldigheter, där han utgår från att det inte finns några egentliga skyldigheter. Polen, Tyskland och Sverige, faller inom Pufendorfs kategori som innefattar att medborgaren inte bara har en plikt mot staten utan även sig själv och andra. Medborgaren bör anpassa sig till samhället, annars kan detta ske genom tvång.

Naturplikten delar återigen författarna, inom klassifikationsschemat, i fyra kategorier . Tyskland är det enda land som erkänner naturplikten i sin grundlag och kan placeras inom Aristoteles ram i klassifikationsschemat. Kant anser att det inte finns någon naturplikt. Detta finns inte heller nämnt i den Svenska, Tyska eller Polska grundlagen.

Jag anser att jag med hjälp av det empiriska materialet kan dra slutsatser kring de politiska filosofernas syn på medborgarskap, rättigheter, skyldigheter och naturplikten. Det empiriska materialet har även hjälpt mig att dra slutsatser kring likheter och olikheter mellan grundlagarna. I enlighet med det klassifikationsschema som framkommit i min analys där jag klassificerar både länderna och de politiska filosoferna. Kan man tydligt se vilka av dessa som faller inom samma kategori och vilka som avviker, vilket hjälper till att besvara min empiriska frågeställning.

6.3 Slutdiskussion

Jag väljer att nedan tydligt svara på de empiriska frågor jag ställt till materialet. För att på så sätt relatera mina resultat med syftet med uppsatsen. Syftet har varit att med hjälp av min teoretiska utgångspunkt beskriva i hur stor utsträckning rättigheter och skyldigheter visar sig i de demokratiska grundlagarna jag valt i ljuset av den politiska filosofin. Detta har jag gjort genom att använda mig av ett tydligt klassifikationsschema och en komparativ analys av både de politiska filosoferna och grundlagarna för att sedan sätta dem i perspektiv till varandra. Den empiriska frågan avseende likheter och skillnader i grundlagarna, gällande medborgarskap, rättigheter, skyldigheter och naturplikten har jag redan besvarat tidigare i min komparativa analys.

De rättigheter och skyldigheter som framkommer i grundlagarna har tolkats och satts in i klassifikationsschemat i enlighet med Esaiassons m.fl. krav på resultatens tillförlitlighet. Rättigheterna som presenteras i grundlagarna innebär övergripande att alla har rättigheter men får bära konsekvenserna av sina egna handlingar under lagen. De skyldigheter som framkommer är i enlighet med Pufendorf att medborgaren har en plikt mot alla, detta synsätt finns i den Svenska, Polska och Tyska grundlagen. USA går på Rawls linje att det inte finns några skyldigheter för medborgaren.

Detta resultat kan tolkas med hjälp av social kontraktsteori, då grundlagarna till största del ger både rättigheter och skyldigheter till sina medborgare och förväntar sig därmed något av medborgarna. Medborgarna får rättigheter genom att leva under lagen.

I Klassifikationsschemat som presenteras ovan kan man se att det finns vissa likheter i synsätt hos filosoferna med det material som finns i grundlagarna. Det finns däremot inga tydliga bevis på att filosoferna skulle ha gett avtryck i någon av grundlagarna. Detta behöver inte betyda att det inte finns avtryck av den politiska filosofin, men det kan inte fullt ut tolkas som att så skulle vara fallet.

I enlighet med resultatet av den komparativa analys som gjorts på materialet och klassifikationsschemat, kan jag tydligt se att det finns rättigheter i större utsträckning än skyldigheter i alla fyra grundlagarna. Men alla lagar innefattar även att leva under lagen, även

om inte de specifikt uttrycker att detta är en plikt så finns det restriktioner under lagen i alla grundlagar. Detta resultat kan enkelt tolkas i enlighet med Hague m.fl, som beskriver konstitutionens roll som en begränsning av statens makt gentemot medborgaren. Därför bör det finnas fler rättigheter än skyldigheter i en konstitution.

7. Källförteckning

Kant, I.(1996). *Om den eviga freden* (A.W Johansson övers.). Stockholm: Tidens förlag (Originalarbete publicerat 1795)

Pufendorf , S.(2001). *Om de mänskliga och medborgerliga plikterna enligt naturrätten* (B.Bergh övers.) Lund: City university press (originalarbete publicerat 1673)

Rawls, J.(2001)*Folkets rätt*(A. Persson övers.). Uddevalla: Daidalos AB (originalarbete publicerat 1999)

Esaiasson, P. Gilljam, M. Oscarsson, H. Wängnerud.(2007) *Metodpraktikan* (3 uppl.) Stockholm: Norstedts

Linddahl, R. (2007). *Utländska politiska system*(12 uppl.)Stockholm: SNS förlag

Hague, R. Harrop,M. Breslin,S. (2000) *Styrelseskick och Politik* (H. Dahlén övers.)Nora: Nya Doxa (originalarbete publicerat 1998)

Sveriges Grundlagar och Riksdagsordningen (2003) Stockholm: Sveriges riksdag

Heywood, A. (1999) *Political theory, an introduction* (2 uppl.) New York: PALGRAVE

Denk, T. (2002) *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse*, Lund: Studentlitteratur

Backman, J.(2008) *Rapporter och uppsatser*, Lund: Studentlitteratur

Internet

http://www.poland.pl/info/information_about_poland/constitution.htm [2009-04-12]

<http://www.psr.keele.ac.uk/docs/german.htm> [2009-04-12]

<http://www.usconstitution.net/const.html> [2009-04-15]

http://www.riksdagen.se/templates/R_Page_4933.aspx [2009-04-20]

http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/pod/?module_instance=7 [2009-04-22]

